

N:o 101.

Af herr **A. Wiklund**, om ändring af 117 § skiftesstadgan.

Uti Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 november 1866, § 117, stadgas, att förste domstol i skiftesmål å landet är egodelningsrätt i hvarje härad eller tingslag, och skall denna rätt bestå af, utom domaren i orten, tre i landthushållning kunnige, inom häradet eller tingslaget boende, bofaste män, hvilka, på föranstaltande af domaren i orten, inför häradsrätten, genom socknefullmäktige efter förmedlade hemmantalet utväljas.

Dessa bestämmelser innefatta icke någon bestämd tid, för hvilken de sålunda utsedda ledamöterna inväljas, och kunna de följaktligen, om de så önska, bibehålla detta sitt uppdrag, så länge de för godt finna.

De frågor, som på grund af skiftesstadgan kunna hänskjutas till och skola afgöras af egodelningsrätt, äro utan tvifvel af den stora vigt och betydelse, att det vore önskligt det endast sådana personer inväljas till ledamöter, hvilka ega de egenskaper, som erfordras för att på ett tillfredsställande sätt kunna fullgöra det uppdrag, som blifvit dem anförtrodt.

Om emellertid efter valet erfarenheten visar, att utsedd ledamot icke eger de förutsättningar, som göra honom lämplig för utöfvandet af denna befattning, eller om invald ledamot, som vid valet varit för befattningen lämplig, sedermera af en eller annan orsak förlorar denna egenskap, så skulle sålunda ett mycket viktigt och magtpåliggande uppdrag för längre tid, än önskligt vore, komma att utövas af en person, som saknar därför erforderliga och nödiga kvalifikationer. Det synes mig därför, som skulle val af ledamot i egodelningsrätt böra ske endast

för viss, bestämd tid. Snart sagdt alla andra kommunala förtroendeuppdrag lemnas numera endast för viss, bestämd tid, och är detta förhållandet sedan 1884 beträffande val af godemän i skiftesverket och alltsedan 1872 beträffande val af nämndemän, hvilka närmast kunna likställas med ledamöter i egodelningsrätt. Någon olägenhet deraf, att nyssnämnda val skett för viss, bestämd tid, har, såvidt känt är, aldrig uppstått, och erfarenheten visar, att, då valet fallit på rätt person, den afgående vanligen återväljes, såvida han varit villig mot-taga omval.

Visserligen kan invändas, att betänkligheter förefinnas mot att göra dem, som skola vara domare, valbara endast för viss tid, men här är icke fråga om embeten, hvilkas innehafvare Kongl. Maj:t eger rätt att utnämna, utan här gäller frågan endast ett bland de många kommunala uppdrag, som de röstberättigade böra ega tillfälle att lemna till den, för hvilken de ega det fulla förtroendet.

På grund af hvad jag nu i korthet anfört, får jag vördsamt hemställa, det Riksdagen för sin del ville besluta, att 117 § i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 november 1866 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Förste domstol i skiftesmål å landet är egodelningsrätt i hvarje härad eller tingslag. Ordinarie domaren i orten är deri ordförande, derest icke, vid hans förfall, efter hvad särskildt stadgadt är, annorlunda af vederbörande hofrätt förordnas, eller Kongl. Maj:t, på invånarnes gjorda anhållan eller eljest förekomna anledningar, för större eller mindre distrikt, skulle i nåder finna godt att särskild person dertill utse. Ledamöterna i rätten utgöras af tre i landt-hushållning kunnige, inom häradet eller tingslaget boende, bofaste män, hvilka, på föranstaltande af domaren i orten, inför häradsrätten, genom socknefullmäktige, efter förmedlade hemmantalet utväljas för en tid af sex år. Afgående ledamot kan återväljas. Uppstår laga förfall för ledamot, kalle ordföranden ojäfvig godman i dess ställe. De inom socknarne i häradet eller tingslaget valde gode män kunna ock till ledamöter uti egodelningsrätten utses; dock få de icke såsom domare handlägga skiftesmål, dervid de som gode män biträdt.

Ledamot i egodelningsrätt skall, innan han i rätten inträder, domareed aflägga, der han ej den ed förut svurit.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 27 januari 1899.

Ad. Wiklund.